

CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE

DECIZIE

21 martie 2017

mun. Chișinău

Colegiul penal lărgit în următoarea componență:

președinte
judecători

URSACHE Petru
NICOLAEV Ghenadie
MORARU Petru
TOMA Nadejda
TIMOFTI Vladimir

judecând, fără citarea părților, recursurile ordinare declarate de inculpatul Sîrbu Grigore și de avocata Ivanov Oxana în numele acestuia, prin care se solicită casarea sentinței Judecătoriei Ciocana, mun. Chișinău din 14 iunie 2016 și a deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 13 decembrie 2016, în cauza penală privindu-l pe

SÎRBU Grigore Ion, *născut la XXX, originar și domiciliat în XXX.*

Termenul de examinare a cauzei:

Prima instanță: 12.05.2016 – 14.06.2016;

Instanța de apel: 12.07.2016 – 13.12.2016;

Instanța de recurs: 30.01.2017– 21.03.2017.

Asupra recursurilor declarate, în baza actelor din dosar, Colegiul penal lărgit

C O N S T A T Ă :

1. Prin sentința Judecătoriei Ciocana, mun. Chișinău din 14 iunie 2016, adoptată în conformitate cu art. 364¹ Cod de procedură penală în baza probelor administrate în faza de urmărire penală, Sîrbu Gr. a fost recunoscut vinovat și condamnat în baza art. 264 alin. (3) lit. b) Cod penal la 3 ani și 6 luni închisoare, cu executarea pedepsei în penitenciar de tip deschis, cu privarea de dreptul de a conduce mijloace de transport pe un termen de 4 ani.

Totodată, s-a dispus încasarea din contul lui Sîrbu Gr. în beneficiul statului a cheltuielilor de judecată în mărime de 828 lei.

2. Pentru a pronunța sentința instanța de fond, *în fapt*, a constatat că, Sîrbu Gr. la 01 decembrie 2015, aproximativ la ora 19.00, conducea autoturismul de model „Toyota Corolla”, cu n/î V ZZ 056, pe un drum adiacent dinspre direcția blocului locativ nr. 10, spre carosabilul str. Voluntarilor, mun. Chișinău. În timpul deplasării, efectuând manevra de cotire la stînga de pe drumul adiacent pe carosabilul str. Voluntarilor, în direcția str. M. Manoli, Sîrbu Gr. nu a manifestat prudență sporită la trafic, nu a apreciat corect

situația rutieră în care se afla autovehiculul la momentul respectiv, n-a luat în considerație starea lucrurilor în traficul rutier ce reflectă gradul de protecție a participanților la el împotriva accidentelor și consecinței acestora, n-a ținut permanent seama de totalitatea factorilor ce caracterizează condițiile rutiere, existența unor obstacole pe sectoarele drumului, intensitatea și nivelul de organizare a traficului rutier, de care va trebui să țină cont fiecare conducător la determinarea vitezei, benzii de circulație, de lățimea carosabilului, gabaritele vehiculelor și intervalele de siguranță necesare și a calității de conducere a vehiculului, prin ce a încălcat cerințele pct.3 din regulamentul circulației rutiere, care prevede că: „Participanții la trafic sînt obligați să respecte regulile de circulație, semnificația mijloacelor de semnalizare rutieră, semnalele și indicațiile agentului de circulație, condițiile tehnice ale prezentului Regulament și prin acțiunile lor să nu cauzeze prejudicii altor participanți la trafic, să expună pericolului, precum și să nu creeze neîntemeiat obstacole circulației”; pct.10 (1) lit. b) al RCR care stipulează că: „Persoana care conduce un vehicul trebuie să posede cunoștințe și să execute cerințele prezentului Regulament, precum și să posede dexteritatea necesară de a conduce în siguranță vehiculul pe drum”; a pct.45 RCR conform căruia: „1) Conducătorul trebuie să conducă vehiculul în conformitate cu limita de viteză stabilită, ținînd permanent seama de următorii factori: a) starea psihofiziologică ce influențează atenția și reacția; b) dexteritatea în conducere care i-ar permite să prevadă situațiile periculoase; c) starea tehnică a vehiculului și particularitățile încărcăturii; d) situația rutieră. 2) În cazul în care în limita vizibilității apar obstacole care pot fi observate de conducător, el trebuie să reducă viteza sau chiar să oprească, pentru a nu pune în pericol siguranța traficului”, a ignorat prevederile pct.56 (3) RCR, care carosabilul drumului, pe care acesta urmează să vireze”, art.22 din Legea nr. 131-XVI din 07.06.07 „Privind siguranța traficului rutier”, care în alin. (4) stipulează că: „participanții la trafic sunt obligați să manifeste un comportament care să asigure fluenta și siguranța traficului, să nu periclitizeze siguranța unor alți participanți la trafic”, și ca urmare a tamponat pietonul Cegodari L., care traversa partea carosabilă de la stînga spre dreapta relativ deplasării autoturismului „Toyota Corolla”, cu n/î V ZZ 056. În rezultatul accidentului rutier pietonului Cegodari L., i-au fost cauzate leziuni corporale grave în rezultatul cărora a decedat la fața locului. Conform raportului de expertiză prevăd că: „În cazul virării la dreapta sau la stînga, conducătorul de vehicul trebuie să cedeze trecerea bicicliștilor și conducătorilor de ciclomotoare care traversează acest carosabil pe pista pentru bicicliști precum și pietonilor care traversează medico-legală nr. 6 „D”/ 2567 din 21 ianuarie 2016, moartea cet. Cegodari L., a survenit în rezultatul hemoragiilor intracerebrale, cauzate de trauma craniu-cerebrală deschisă, manifestată prin echimoze periorbitale și occipital pe dreapta cu edem posttraumatic la acest nivel, otoragie pe dreapta, hemoragii în țesuturile moi pericraniene în regiunea parieto-temporo-occipitală pe dreapta, fractura liniară a bolții și bazei craniului, hemoragii subarahnoidiene pe emisferele cerebrale, sînge în ventricule cerebrale, focare de contuzii intracerebral (fronto-perietal bilateral), hemoragii în trunchiul cerebral - ce se confirmă prin modificările depistate la necropsie și adevărate prin rezultatele histopatologice.

Pe baza stării de fapt expuse mai sus, confirmată de probele administrate, instanța a reținut că, *în drept*, acțiunile inculpatului Sîrbu Gr. întrunesc elementele constitutive ale infracțiunii prevăzute de art. 264 alin. (3) lit. b) Cod penal, adică *încălcarea regulilor de securitate a circulației rutiere și de exploatare a unităților de transport de către persoana care conduce mijlocul de transport, încălcarea ce a provocat din imprudență decesul unei persoane*.

3. Legalitatea și temeinicia sentinței de condamnare în termenul și modul prevăzut de art. 401-402 Cod de procedură penală, a fost atacată cu apel de către inculpatul Sîrbu Gr., care a indicat că sentința este ilegală în partea stabilirii pedepsei, aceasta fiind considerată prea aspră, mai mult prima instanță a apreciat incorect gradul de pericol social pe care îl prezintă inculpatul, nu a luat în considerație criteriile generale de individualizare a pedepsei și circumstanțele care atenuează răspunderea penală.

Un alt argument în susținerea apelului s-a referit la aceea că prima instanță nu a ținut cont de faptul că, inculpatul și-a recunoscut integral vina și a solicitat instanței examinarea cauzei penale în privința sa în temeiul art. 364¹ Cod de procedură penală.

De asemenea, apelantul a menționat că instanța de fond nu a ținut cont de faptul că dînsul nu a comis o infracțiune intenționată, se căiește sincer de cele întâmplate, se caracterizează pozitiv, fapt confirmat și de partea acuzării, solicitînd să i se aplice o pedeapsă neprivativă de libertate.

În ședința instanței de apel din 13 decembrie 2016, avocata Ivanov O. împreună cu inculpatul Sîrbu Gr. printr-un înscris autentic, au înaintat o cerere, prin care au solicitat aplicarea actului amnistiei față de inculpat, cu încetarea procesului penal.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 13 decembrie 2016, apelul declarat a fost respins, ca nefondat, cu menținerea sentinței atacate fără careva modificări.

5. În partea descriptivă a deciziei, instanța de apel a menționat că prima instanță a stabilit corect starea de fapt ce corespunde probelor din dosar, încadrînd just acțiunile inculpatului în baza art. 264 alin. (3) lit. b) Cod penal și corect stabilindu-i acestuia pedeapsa prin prisma art. 364¹ alin. (8) Cod de procedură penală.

Pe marginea criticilor privind chestiunea de individualizare a pedepsei, instanța a specificat că, la stabilirea acesteia s-a luat în considerație faptul că inculpatul a recunoscut vina și regretă cele săvârșite. Totodată, la stabilirea pedepsei instanța de fond a luat în considerație și faptul că, infracțiunea comisă este una gravă, s-a ținut seama de personalitatea inculpatului, care anterior nu a mai fost condamnat, se caracterizează satisfăcător, nu se află la evidența medicului narcolog, a recuperat prejudiciul material succesivului părții vătămate.

Prin urmare, instanța de apel a considerat că argumentele menționate de apelant nu pot fi reținute ca temei justificativ de aplicare în privința lui a unei pedepse non-privative de libertate, or aceasta face imposibil atingerea scopului pedepsei penale, de corectare și reeducare a inculpatului, avînd în vedere că scopul educativ și preventiv al pedepsei stabilite inculpatului, poate fi atins doar prin aplicarea pedepsei închisorii cu izolarea lui de societate, reabilitare și corijare, în locurile de detenție.

Cu referire la cererea înaintată de inculpat și avocatul acestuia Ivanov O. privind aplicarea amnistiei în privința lui Sîrbu Gr., aceasta a fost considerată neîntemeiată, întrucît potrivit art. 1 al Legii nr. 210 din 29 iulie 2016 cu privire la amnistie în legătură cu aniversarea a 25 de la proclamarea independenței Republicii Moldova, amnistia se aplică condiționat și exclusiv față de persoanele bănuite, învinuite și inculpate, care manifestă căință activă în cadrul procesului penal și celor condamnate care sunt caracterizate pozitiv pe parcursul executării pedepsei, perioadei de probațiune sau termenului de probă și sunt evaluate psihologic ca fiind persoane ce nu prezintă risc de recidivă mediu sau redus, dacă aceste persoane cad sub incidența prevederilor art. 2-9, 11 și 12.

În temeiul alin. (2) al aceleiași norme legale, căința activă a persoanei se determină în conformitate cu criteriile stabilite de art. 57 din Codul penal nr.985-XV din 18 aprilie 2002, fără a ține cont de criteriul gravității faptei comise.

În sensul art. 57 alin. (1) din Codul penal, persoana care pentru prima oară a săvârșit o infracțiune ușoară sau mai puțin gravă poate fi liberată de răspundere penală dacă ea, după săvârșirea infracțiunii, s-a autodenunțat de bună voie, a contribuit activ la descoperirea infracțiunii, a compensat valoarea daunei materiale cauzate sau, în alt mod, a reparat prejudiciul pricinuit de infracțiune.

În acest sens, instanța de apel a menționat că Sîrbu Gr. a fost condamnat pentru infracțiunea prevăzută de art. 264 alin. (3) lit. b) Cod penal, care potrivit art. 16 Cod penal este o infracțiune gravă, nu a făcut dovada compensării prejudiciului material și moral cauzat succesorului părții vătămate, ceea ce face imposibilă aplicarea amnistiei în privința sa.

6. Nefiind de acord cu soluțiile pronunțate de instanțele ierarhic inferioare, avocata Ivanov O. și inculpatul Sîrbu Gr. au declarat cereri de recurs, prin care solicită casarea deciziei instanței de apel, deoarece în privința lui Sîrbu Gr. a fost aplicată o pedeapsă prea aspră pentru fapta infracțională comisă de acesta din imprudență.

6.1. În motivarea cererii de recurs, avocata Ivanov O. invocă critici similare celor expuse și în apelul formulat de inculpatul Sîrbu Gr., pledînd pentru o pedeapsă non-privativă de libertate în privința ultimului precum și pentru aplicarea amnistiei.

Recurenta susține că prima instanță urma să stabilească limitele pedepsei conform prevederilor art.364¹ alin.(8) Cod de procedură penală, după care să soluționeze și chestiunea legată de posibilitatea condamnării inculpatului cu suspendarea condiționată a executării pedepsei, fapt omis de instanță, cu toate că Sîrbu Gr. a solicitat aplicarea unei pedepse non-privative de libertate.

De asemenea, Sîrbu Gr. în instanțele de judecată a menționat că nu a comis o infracțiune intenționată, se căiește sincer de cele întîmplate, nu a avut nici o încălcare a legislației pînă acum, se caracterizează pozitiv, fapt confirmat și de către partea acuzării, la faza urmăririi penale a compensat prejudiciul moral și material cauzat succesorului părții vătămate, ceea ce se confirmă prin declarația notarială depusă de ultima.

Or, motivarea hotărîrilor judecătorești este o garanție pentru părți că cererile lor au fost analizate cu atenție și oferă posibilitatea exercitării controlului judiciar. Analiza pe

care judecătorul o face în legătură cu motivele de fapt și de drept care i-au format convingerea, în sensul unei anumite soluții, trebuie să fie clară și simplă, precisă, concisă și fermă, într-un cuvânt să aibă putere de convingere.

În contextul celor menționate, recurenta susține că instanța de fond la adoptarea sentinței și instanța de apel la adoptarea deciziei, nu au ținut cont nici de prevederile legislației și nici de cele menționate de Sîrbu Gr., astfel creând senzația că părțile nu au fost auzite.

În ședința instanței de apel, inculpatul a susținut declarațiile făcute la faza de urmărire penală și în instanța de fond, solicitând admiterea apelului și încetarea procesului penal în privința sa în baza Legii nr. 210 din 29 iulie 2016 privind amnistia în legătură cu aniversarea a 25-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova.

Însă, instanța de apel incorect a indicat în decizia sa că cererea lui Sîrbu Gr. este nemotivată și pasibilă respingerii, deoarece în sensul art. 57 alin. (1) din Codul penal, persoana care pentru prima oară a săvârșit o infracțiune ușoară sau mai puțin gravă poate fi liberată de răspundere penală dacă ea, după săvârșirea infracțiunii, s-a autodenunțat de bună voie, a contribuit activ la descoperirea acesteia, a compensat valoarea daunei materiale cauzate sau, în alt mod, a reparat prejudiciul pricinuit de infracțiune.

Prin urmare, în contextul argumentelor invocate mai sus s-a constatat că, de fapt, Colegiul Penal al Curții de Apel Chișinău, nu a studiat minuțios declarațiile depuse de succesorul părții vătămate Gîlcă N., în cadrul urmăririi penale și în cadrul instanței de judecată, unde aceasta a comunicat că nu are nici o pretenție materială sau morală față de Sîrbu Gr. Acest fapt a fost reconfirmat repetat în Declarația notarială depusă la data de 22.12.2016, în adresa Curții de Apel Chișinău, tot atunci a fost depus suplimentar la data de 14.12.2016, foto-copia ordinului de încasare a numerarului nr.98K6-3110, prin care Sîrbu Gr. a achitat suma de 828 lei, impusă prin sentință, în vederea achitării taxei de stat pentru recuperarea cheltuielilor judiciare.

Deci, recurenta susține că instanța eronat a indicat precum că cererea inculpatului Sîrbu Gr. nu urmează a fi examinată din punct de vedere a aplicării prevederilor Legii privind amnistia, din considerentul că Sîrbu Gr. nu a făcut dovada compensării prejudiciului material și moral cauzat succesorului părții vătămate.

6.2. La 28 februarie 2016, Sîrbu Gr. printr-un scris autentic, a depus o cerere prin care solicită aplicarea amnistiei în privința sa.

De asemenea, la 13 martie 2017 inculpatul Sîrbu Gr. a declarat recurs ordinar, prin care solicită să-i fie aplicată o pedeapsă mai blîndă, fără privarea de libertate, cu aplicarea amnistiei, invocînd critici similare celor din cererea de recurs a avocatei Ivanov O.

7. În conformitate cu prevederile art.431 alin. (1) pct. 1¹) Cod de procedură penală, procurorul în referința depusă privind opinia sa asupra recursurilor declarate de partea apărării, menționează că acesta sunt inadmisibile, ca fiind vădit neîntemeiate. La fel, procurorul menționează în referință că în privința lui Sîrbu Gr. nu poate fi aplicată Legea nr. 210, odată ce acesta cade sub incidența restricțiilor prevăzute de legea dată.

Partea vătămată, Gîlcă N., a depus și ea referință solicitînd admiterea recursurilor declarate și aplicarea unei pedepse mai blînde în privința inculpatului Sîrbu Gr., totodată

a menționat că ia fost restituit integral prejudiciul material și moral cauzat prin infracțiunea comisă de Sîrbu Gr.

8. Judecînd recursurile ordinare declarate, în raport cu actele cauzei, Colegiul penal lărgit ajunge la conchiderea că recursul declarat de avocata Ivanov O. urmează a fi admis, cu casarea totală a sentinței și deciziei instanței de apel și încetarea procesului penal în privința lui Sîrbu Gr., iar recursul inculpatului urmează a fi respins, ca inadmisibil. Avînd în vedere că, la caz, au fost declarate două cereri de recurs, Colegiul va puncta în continuare, în mod separat, raționamentele care au stat la baza adoptării soluției nominalizate supra pe marginea acestora.

8.1. În primul rînd, se enunță că, potrivit prevederilor art. 434 Cod de procedură penală, judecînd recursul împotriva deciziei instanței de apel, Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție verifică legalitatea hotărîrii atacate pe baza materialelor din dosar și se pronunță asupra tuturor motivelor invocate în recurs de titularul acestuia.

Or, rațiunea și finalitatea exercitării căii de atac, în particular avîndu-se în vedere recursul ordinar, rezidă în înlăturarea erorilor admise de instanța ierarhic inferioară la etapa precedentă de judecare a cauzei, iar controlul judecătoresc pe care acesta îl declanșează, are un rol preventiv și unul reparator.

În drept, soluția instanței de recurs adoptate pe marginea cererii depuse de avocata Ivanov O. în numele inculpatului, se fundamentează pe prevederile art. 435 alin. (1) pct. 2) lit. b) Cod de procedură penală, potrivit cărora judecînd recursul instanța este în drept să-l admită, cu casarea totală a hotărîrilor atacate și cu dispunerea încetării procesului penal în cazurile prevăzute de legea procesual-penală.

Prin urmare, instanța de recurs poate să intervină în soluția instanței de apel, inclusiv și să o caseze total, atunci cînd se constată că, în speță sunt incidente circumstanțe care înlătură răspunderea penală a inculpatului.

Pornind de la analiza cererii de recurs declarate de avocata Ivanov O., Colegiul constată că, în esență, titulara acesteia critică neaplicarea de către instanța de apel a Legii nr. 210 privind amnistia în legătură cu aniversarea a 25-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova, cu dispunerea încetării procesului penal în privința lui Sîrbu Gr., considerînd că pedeapsa aplicată acestuia pentru comiterea infracțiunii prevăzute de art. 264 alin. (3) lit. b) Cod penal este prea aspră și neproportională faptei infracționale comise.

Instanța de recurs consideră că criticele recurente sunt întemeiate și în contextul ce urmează va puncta raționamentele care au stat la baza admiterii recursului declarat.

Într-un prim aspect, este relevant de a specifica că amnistia este actul de clemență al puterii legiuitoare, prin care aceasta, din considerente de ordin politic sau social, înlătură răspunderea penală și consecințele condamnării pentru infracțiunile săvârșite până la apariția sa.

La 29 iulie 2016 a fost adoptată Legea nr. 210 privind amnistia în legătură cu aniversarea a 25-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova. Potrivit art. 2 din Legea nr. 210, în cazul în care persoana, în privința căreia se judecă cauza penală, întrunește condițiile stabilite de art. 1 și nu cade sub incidența art. 10, este pasibilă de a i

se aplica actul amnistiei, dacă infracțiunea a fost comisă până la data de 29 iulie 2016, pentru care Codul penal nr. 985-XV din 18 aprilie 2002 sau Codul penal aprobat prin Legea R.S.S. Moldovenești din 24 martie 1961, prevede, în calitate de pedeapsă principală maximă o pedeapsă nu mai aspră decât pedeapsa cu închisoarea, pe un termen de 7 ani.

Din actele cauzei deferite judecătii, se constată că Sîrbu Gr. a comis infracțiunea prevăzută de art. 264 alin. (3) lit. b) Cod penal la data de 01 decembrie 2015, iar săvârșirea acestei infracțiuni se pedepsește cu închisoare de la 3 la 7 ani cu privarea de dreptul de a conduce mijloace de transport pe un termen de până la 4 ani, infracțiunea face parte din categoria celor comise din imprudență. Respectiv, la *prima facie* circumstanțele de fapt ale cauzei deferite judecătii, se încadrează în prescripțiile generale ale Legii nr. 210 privind amnistia, care are ca efect înlăturarea răspunderii penale pentru fapta infracțională comisă.

Procedura de aplicare a actului amnistiei față de inculpat este reglementată de art. 2 din Legea nr. 210, unde se stipulează expres că procesul penal încetează la faza de judecare a cauzei, care include toate instanțele ordinare de judecată, adică atât prima instanță, cât și instanța de apel și cea de recurs ordinar, dacă sunt întrunite condițiile expres indicate de această lege.

Totodată, în acest punct de analiză se evidențiază că, înainte de a aplica actul amnistiei, instanța urmează să determine, dacă inculpatul a manifestat căința activă față de fapta infracțională comisă. Alin. (2) al art. 1 din Legea nr. 210 susține că căința activă a persoanei se determină, în conformitate cu criteriile stabilite de art. 57 Cod penal.

Din conținutul art. 57 Cod penal, trebuie de înțeles că liberarea de răspundere penală, în legătură cu căința activă, este posibilă numai în cazul în care sunt întrunite următoarele criterii: *persoana s-a autodenunțat de bună voie, a contribuit activ la descoperirea infracțiunii, a compensat valoarea daunei materiale cauzate sau a reparat în alt mod prejudiciul pricinuit de infracțiune*. Or, reieșind din textul legii precitat, se conchide că, pentru aplicarea amnistiei față de inculpat, este suficient să fie întrunite cel puțin unul dintre criteriile enumerate supra. Tot aici, este importantă remarca că, căința activă manifestată prin contribuire activă la descoperirea infracțiunii include: *judecarea cauzei penale în procedura simplificată prevăzută de art. 364,¹ sau în baza art. 509 Cod de procedură penală, sau recunoașterea integrală a vinovăției*.

Raportînd la caz cele consemnate supra, Colegiul reiterează că, cauza penală în privința lui Sîrbu Gr. a fost judecată în procedura simplificată, reglementată de art. 364¹ Cod de procedură penală, în baza probelor administrate în faza de urmărire penală. Prin alte cuvinte, inculpatul a manifestat căință față de fapta infracțională comisă, încă în prima instanță, acceptînd judecarea cauzei în privința sa în baza art. 364¹ Cod de procedură penală și recunoscînd vinovăția de cele incriminate. Mai mult, succesorul părții vătămate nu a înaintat acțiune civilă, iar Gîlcă N. a declarat constant pe tot parcursul procesului penal că nu are careva pretenții pecuniare față de inculpat.

La etapa judecării cauzei de către instanța de apel, inculpatul a solicitat, printr-o cerere scrisă personal și autentificată de avocata acestuia Ivanov O., să fie aplicată

amnistia în privința sa, cu încetarea procesului penal.

Instanța de apel a respins solicitarea inculpatului și a consemnat că, actul amnistiei față de inculpat nu poate fi aplicat din motiv că acesta a săvârșit o infracțiune gravă și nu a făcut dovada compensării prejudiciului material și moral cauzat succesorului părții vătămate, prin alte cuvinte instanța de apel a conchis că, în speță se atestă interdicțiile prevăzute de art. 10 al Legii nr. 210.

Colegiul penal lărgit nu poate ralia la statuările instanței de apel și consideră că în privința inculpatului urmează a fi aplicat actul amnistiei, dat fiind că la etapa judecării recursului ordinar declarat de avocata Ivanov O. în numele inculpatului, aceasta a anexat la cererea de recurs o declarație autenticată notarial la data de 22 decembrie 2016, prin care se confirmă că subsemnata Gîlcă N., succesorul părții vătămate, careva pretenții materiale sau de altă natură față de Sîrbu Gr. nu are.

Din atare considerente, Colegiul penal lărgit conchide că, la caz, în privința inculpatului Sîrbu Gr. poate fi aplicat actul amnistiei, nefiind incidente careva restricții prevăzute de art. 10 al Legii nr. 210, acesta manifestînd căința activă față de fapta infracțională comisă.

Respectiv, toate raționamentele consemnate supra au conturat opinia Colegiul penal lărgit că, recursul ordinar declarat de avocata Ivanov O. în numele inculpatului Sîrbu Gr. urmează a fi admis, cu casarea totală a sentinței Judecătorei Ciocana, mun. Chișinău din 14 iunie 2016 și deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 13 decembrie 2016 și pronunțarea unei noi hotărîri, prin care procesul penal privind învinuirea înaintată lui Sîrbu Gr. în baza art. 264 alin. (3) lit. b) Cod penal urmează a fi încetat, în baza art. 2 al Legii nr. 210 din 29 iulie 2016 privind amnistia, în legătură cu aniversarea a 25-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova.

Subsidiar, instanța de recurs consideră relevant să evidențieze că, la etapele precedente de judecare a cauzei, instanțele eronat au conchis asupra încasării din contul lui Sîrbu Gr. în beneficiul statului a cheltuielilor de judecată în mărime de 828 lei, dat fiind că, potrivit practicii judiciare constante a Curții Supreme de Justiție în acest domeniu, s-a stabilit că, în cazurile când expertiza a fost dispusă de către organul de urmărire penală sau de către instanța de judecată la solicitarea acuzatorului de stat, plățile necesare pentru efectuarea expertizei urmează a fi achitate din contul mijloacelor bănești a bugetului de stat, dar nu a inculpatului.

De altfel, se reiterează că, în dispoziția art. 143 alin. (1) Cod de procedură penală este stipulat expres că expertiza se dispune și se efectuează în mod obligatoriu pentru constatarea circumstanțelor enumerate în aliniatul nominalizat, inclusiv și în cazul când prin alte probe nu poate fi stabilit adevărul în cauză.

Tot aici, Colegiul penal lărgit consideră necesar de a face trimitere și la prevederile art. 143 alin. (2) Cod de procedură penală, potrivit cărora plata pentru expertizele judiciare efectuate în cazurile prevăzute la alin. (1) se face din contul bugetului de stat.

Pe cale de consecință, se reiterează că, în cazurile când expertiza a fost dispusă de către organul de urmărire penală sau de către instanța de judecată la solicitarea

acuzatorului de stat, plățile necesare pentru efectuarea expertizei urmează a fi achitate din contul mijloacelor bănești a bugetului de stat.

Din actele cauzei se constată că expertiza medico-legală a cadavrului cet. Cegodari L. a fost dispusă de către organul de urmărire penală în vederea constatării circumstanțelor decesului acesteia, iar atare acțiuni procesuale, ce țin de administrarea probatoriului și formularea învinuirii, sunt puse în sarcina părții acuzării și nu urmează a fi achitate de inculpat.

Așadar, Colegiul penal lărgit consemnează că cheltuielile suportate în cadrul urmăririi penale în vederea demonstrării vinovăției inculpatului în comiterea infracțiunii incriminate, prin efectuarea expertizelor judiciare, reprezintă cheltuieli judiciare ce urmează a fi achitate din contul bugetului de stat, ci nu puse în sarcina inculpatului, iată din ce considerente instanța de recurs a ajuns la concluzia de a casa total, atât sentința, cât și decizia instanței de apel.

8.2. Cu privire la cererea de recurs declarată de inculpatul Sîrbu Gr. la data de 13 martie 2017, Colegiul penal lărgit relevă următoarele.

Din actele dosarului se constată că inculpatul, nefiind de acord cu soluțiile pronunțate de instanțele ierarhic inferioare, a contestat cu recurs ordinar hotărârile judecătorești adoptate de acestea, la data de 13 martie 2017, ceea ce se confirmă prin stampila de pe cerere.

În conformitate cu prevederile art. 422 Cod de procedură penală, termenul de declarare a recursului este de 30 de zile de la data pronunțării deciziei instanței de apel.

Ca atare, termenul de recurs are caracter imperativ, în sensul că depășirea lui atrage decăderea din dreptul de a exercita calea de atac, iar recursul declarat după expirarea termenului se consideră ca tardiv, deoarece legea procesual-penală nu prevede posibilitatea de repunere în termen a recursului.

În același sens se stipulează și în art. 230 alin. (2) Cod de procedură penală „*în cazul în care pentru exercitarea unui drept procesual este prevăzut un anumit termen, nerespectarea acestuia impune pierderea dreptului procesual și nulitatea actului efectuat peste termen.*”

Totodată, Colegiul penal mai remarcă că, potrivit statuărilor din practica constantă a Curții Europene a Drepturilor Omului, s-a notat că dacă termenul pentru introducerea unei căi de atac este reînnoit după un interval considerabil și pentru motive care nu par să fie foarte convingătoare, o asemenea decizie ar putea înfrînge principiul securității raporturilor juridice.

Din materialele cauzei deferite judecății se constată că, decizia motivată a instanței de apel în cauza penală privindu-l pe Sîrbu Gr. a fost pronunțată integral la data de 10 ianuarie 2017, iar potrivit procesului-verbal al ședinței de judecată din 10 ianuarie 2017, inculpatul nu a fost prezent la pronunțarea deciziei.

Însă, conform procesului-verbal al ședinței de judecată din 13 decembrie 2016, atât avocata Ivanov O., cât și inculpatul Sîrbu Gr. au fost prezenți la ședința dată, care s-a finalizat cu pronunțarea dispozitivului și anunțarea părților despre data pronunțării deciziei motivate, stabilite pentru 10 ianuarie 2017. (f.d. 147)

Astfel, cunoscînd cu certitudine despre data pronunțării deciziei integrale, la ședința din 10 ianuarie 2017 părțile nominalizate supra nu s-au prezentat pentru a lua act de hotărîrea motivată și a o recepționa.

Ulterior, potrivit scrisorii anexate la fila dosarului 169, se confirmă că Curtea de Apel a expediat în adresa părților copia deciziei motivate în privința lui Sîrbu Gr., pentru informare, la aceeași dată.

În acest context, este important de a menționa că, la pronunțarea hotărîrii integrale legea nu solicită obligatoriu prezența părților, iar pentru părțile care nu s-au prezentat la pronunțarea sentinței, se consideră că au luat cunoștință de conținutul hotărîrii motivate la data pronunțării, avînd în vedere și faptul că hotărîrile se plasează pe portalul web al instanței de judecată, astfel devenind publice pentru toți. Călăuzitoare în acest sens este și practica judiciară, potrivit căreia s-a statuat că neprezentarea părților, care au fost legal citate la ședința de judecată, dar care nu s-au prezentat, termenul de atac și pentru acestea oricum se calculează din momentul pronunțării hotărîrii integrale.

Respectiv, urmează a se consemna că începutul termenului de atac cu recurs ordinar a deciziei instanței de apel, pentru inculpatul Sîrbu Gr. a fost la data de 11 ianuarie 2017 și a expirat la data de 10 februarie 2017. Însă, potrivit ștampilei de pe cererea de recurs se constată că Sîrbu Gr. a depus-o personal la Curtea Supremă de Justiție la data de 13 martie 2017.

Pe cale de consecință, avînd în vedere cele consemnate supra, Colegiul penal lărgit reține că în speța discutată, termenul de declarare a recursului a fost omis de către recurent, din circumstanțe imputabile acestuia, iar argumentele invocate de dînsul în cererea de recurs nu vor fi preluate pentru examinare, partea fiind decăzută din dreptul de a exercita calea respectivă de atac.

Prin urmare, Colegiul penal lărgit statuează asupra soluției de respingere, ca inadmisibil, a recursului ordinar depus de inculpatul Sîrbu Gr., deoarece acesta este declarat peste termenul legal prevăzut de lege.

9. În conformitate cu prevederile art. 391 alin. (1) pct.6), 434, 435 alin. (1) pct. 1), pct. 2) lit. b) Cod de procedură penală, Colegiul penal lărgit,

DECIDE :

Respinge, ca inadmisibil, recursul ordinar declarat de inculpatul Sîrbu Grigore Ion.

Admite recursul ordinar declarat de avocata Ivanov Oxana în numele inculpatului Sîrbu Grigore, casează total sentința Judecătorei Ciocana, mun. Chișinău din 14 iunie 2016 și decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 13 decembrie 2016, în cauza penală privindu-l pe Sîrbu Grigore Ion, cu pronunțarea unei noi hotărîri, după cum urmează:

Se dispune încetarea procesului penal privind învinuirea înaintată lui Sîrbu Grigore Ion în baza art. 264 alin. (3) lit. b) Cod penal, conform prevederilor art. 2 al Legii nr. 210 din 29 iulie 2016 privind amnistia, în legătură cu aniversarea a 25-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova.

Sîrbu Grigore Ion urmează a fi eliberat din penitenciar, dacă în privința lui nu este aplicată măsura preventivă sub formă de arest sau acesta nu execută pedeapsa penală în baza altor hotărâri judecătorești.

Decizia este irevocabilă, pronunțată integral la 13 aprilie 2017.

Președinte

URSACHE Petru

Judecători

NICOLAEV Ghenadie

MORARU Petru

TOMA Nadejda

TIMOFTI Vladimir